

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De trinitate

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber IV]

[urn:nbn:de:bsz:31-313432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313432)

Liber

Transgressiois gra pposita: donec veniret
 semē cui pmissum ē disposita p angelos i ma
 nu mediatoris: hē disposita p angelos in ma
 nu sua. Mō em̄ nat⁹ ē p additionē: sed p prātē
 Quā nō aliqū ex angelis dicit mediator:
 rē: sed ipm dñm iesum xpm in q̄tū hō fieri dī:
 1. Th. 2. gnar⁹ est: habes alio loco. Unus inq̄t deus:
 et vn⁹ mediator dei et hoim: homo xps iesus
 hinc illud pasca in interfectione agni. hinc il
 la oia q̄ de xpo venturo in carne atq; passuro
 sed et resurrecturo in lege figurant: q̄ data ē
 in edictis āgeloz: donec veniret semē dispo
 sitū p āgelos in manu mediatoris. In q̄bus
 angelis erat vtiq; et p̄r: et fili⁹: et spū sanctus. Et
 aliqñ p̄r: aliqñ fili⁹: aliqñ spū sanctus: aliqñ sine
 vlla distinctione p̄sone de⁹ p illos figurabatur
 Et si visibilis et sensibilis formis apparens:
 p creaturā tñ suā nō p subam suā cui vidēda
 corda mūdant p hec oia q̄ oculis vident: et au
 rib⁹ audiunt. S; iā satis quantū existimo p
 captu nfo disputatū et demonstratū ē: qd in b
 libro susceperam⁹ oñdere: cōstituitq; et pha
 bilitate rōnis quantū hō vel poti⁹ quantum
 ego potui et firmitate auctoritatis q̄tū d scri
 pturis sanctis diuina eloquia patuerunt: qd
 antiq; p̄ribus nris an incarnationē saluato
 ris cū de⁹ apparere dicebat: voces ille ac spe
 cies corpales p angelos facte sunt: siue ipis
 loquētib⁹ vel agentib⁹ aliqd ex p̄sone dei: si
 cut etiā pphetas solere ostendim⁹: siue assu
 mentib⁹ ex creatura qd ipi nō essent: vbi de
 us figurate demonstraret hoib⁹. Ad genus
 significationū nec pphetas omisisse multis
 exēplis docet scriptura. Superest igit iā vi
 deam⁹ cū et nato p virginē dño: et corpali spe
 cie sicut colūba descendēte spū sancto: vñsq; ig
 neis linguis: sonitu facto de celo die pente
 costes post ascensionē dñi: nō ipm dei vbum
 p subam suā qua p̄r equale atq; coeternū ē:
 nec spū p̄ris et filij p suā subaz qua et ipse vtrū
 q; equalis atq; coetern⁹ ē: s; vtiq; creaturaz
 que illis modis formari et existere potuit cor
 poris atq; mortalib⁹ sensib⁹ apparuerit: qd
 inter illas demonstratiōes: et has pprietates
 filij dei et spū sancti: q̄uis p creaturā visibiles
 factas interfit: qd ab alio volumine cōmodi
 us ordinemur.

Explicit liber tertius.

Incipiūt capitula libri quarti.

- i De gra dei qua sibi humanū gen⁹ re
 cōciliat: vt quod perierat: saluetur.
- ii De incarnatione verbi vt participes
 eius esse possimus.
- iii De simplo saluatoris nri quod ad du

- iiii plū nri in cōcurrit et cōgruit.
 - v Deratione simpli ad duplū: p nume
 rñ ternarium atq; senariū.
 - vi De quadragesimo sexto anno edifica
 tionis domini: et corporis.
 - vii De triduo quo impleto dñs surrexit.
 - viii De signis et p̄signationib⁹: que ad
 uentū domini precesserunt.
 - ix De filio dei qui in forma dī et in forma
 serui vna persona est ch:risti.
 - x De vnitae ecclesie in deo p geminā
 dilectionē cui formā prebet vnitae
 patris et filij et spiritus sancti.
 - xi De mediatore ad mortem diabolo: et
 mediatore ad vitā iesu ch:risto.
 - xii De facilitate ludificationū q̄bus ho
 mines ab imūdis spiritib⁹ fallunt.
 - xiii De falsis et deceptoris purificatiōib⁹
 - xiiii Abortē xpi nō fuisse necessitatis: no
 stre: sed voluntatis sue ac prātis.
 - xv De sacrificio pfecto et vero: qd ipse p
 nobis saluator effectus est.
 - xvi De his qui sibi purgationē de virtute
 propria pollicentur.
 - xvii Sapiētes mūdi nec resurrectiōis ve
 ritatē cognoscere: nec futuroꝝ ordi
 nem scire potuisse: q̄uis et ipi vari
 cinia habere videantur.
 - xviii Unde apud impios possint quedā su
 tura p̄sciri.
 - xix De fide qua credimus tpaliter gesta et
 veritate que reddet eterna.
 - xx De missione filij dei qua in forma ser
 ui patres actus est minor: cū in for
 ma dei patri permaneret equalis.
 - xxi Non esse contra equalitatē patris et fi
 lij: si etiam fm coeternā patri diuini
 tatem intelligatur filius missus.
 - xxii De sensibili demonstratione spū sancti
 et de coeterna vnitae trinitatis.
- Incipit probemū in librū quartū
- Lentia terrestriū celestiuq; rerū
 magni estimari solet gen⁹ hūanū:
 in quo pfecto meliores sunt q̄ huic
 scie pponūt nosse semetipos: laudabiliorq; ē
 anim⁹ cui nota ē vñ infirmitas sua: q̄ q̄ ea nō
 respecta: vias siderū scrutat etiā cognitur⁹:
 aut q̄ iā cognitas tenet ignorās ipse q̄ ingre
 diatur ad salutē: ac infirmitatē suā. Qui ve
 ro iazeuigilauit in deū spū sancti calore exci
 tat⁹ atq; in ei⁹ amore corā se viluit: ad eūq;
 intrare volēs nec valēs: eoq; sibi lucēte attē
 dit in se: inuenitq; se: suāq; egredudinē illius
 mūdicie p̄tēperari non posse cognouit: flere

Libert

dulce habet eūq; deprecari: vt etiā atq; etiam
 misereat: donec exuat totā miserā: ⁊ precari
 cū fiducia. Itaq; accepto gratuito pignore salutis
 p ei⁹ vnicū saluatore hōis ⁊ illuminatore hūc ita
 1. Loz. 8 agētē et dolentē: scia nō inflat: quia charitas
 edificat: p̄posuit em̄ sciētia sciētie: p̄posuit sci-
 re infirmitatē suā magisq; scire mūdi menia:
 fundamēta terrarū ⁊ fastigia celoz; et hanc
 aponēdo sciētiaz: aponit doloꝝ. Dolozem
 peregrinatiōis sue ex desiderio patrie sue: et
 cōditōis ei⁹ beati dei sui. In hoc genere ho-
 minū: in familia xp̄i tui dñe de⁹ meus: si inter
 paupes tuos gemo: da mihi de pane tuo re-
 2. Dat. 5 sp̄dere homib⁹: q̄ nō esuriāt et sitiāt iusticiā
 sed satiati sunt ⁊ abundāt. Satiavit aut̄ illos
 phantasma eoz nō veritas tua: quā repellen-
 do resiliūt: ⁊ in suā vanitatē cadūt. Ergo cer-
 te sentio quā multa signēta pariat cor huma-
 nū. Et quid est cor meū: nisi cor hūanū. Sed
 hoc oro deū cordis mei: vt nihil ex eis signē-
 tis p̄ solido vero eructem in has lras: sed in-
 de veniat in eas q̄cqd p̄ me venire potuerit.
 Tū mihi q̄uis pietro a facie oculoꝝ suozum
 ⁊ de lōginquo redire conāt: p̄ viā quāz strā-
 uit hūanitati diuinitas vnigeniti sui: vera ve-
 ritatis eius asp̄gitur. Quā instantū licet mu-
 tabilis haurio: in quātūz in ea nihil mutabile
 video: nec locis et t̄pib⁹ sicut corp⁹: nec solis
 t̄pibus ⁊ q̄si locis: sicut spiritū n̄f̄oz cogitari
 ones: nec solis t̄pibus: ⁊ nulla v̄l imagine lo-
 cozū: sicut quedā n̄f̄arū mentiū ratiocinatio-
 nes. Om̄ino em̄ dei essentia q̄ est: nihil muta-
 bile habet: nec in eternitate: nec in veritate
 nec in volūtate: q̄ eterna ibi est vitas: ⁊ eter-
 na charitas: ⁊ vera ibi est charitas: vera eter-
 nitas: ⁊ cara ibi est eternitas: cara veritas.

De gratia dei qua sibi humanū genus re-
 conciliat vt quod perierat saluetur.

La. 1

Ed quoniā exulauim⁹ ab
 incommutabili gaudio: nec
 tñ inde p̄cisi atq; abrupti
 sumus: vt nō etiāz in istis
 mutabilib⁹ ⁊ t̄pialib⁹ eter-
 nitatē: veritatē: beatitudi-
 nem: q̄reremus. Nec mori em̄ nec falli: nec p̄-
 turbari volumus: missa sunt nobis diuinitus
 ysa cōgrua peregrinatiōi n̄f̄e: quib⁹ admo-
 neremur nō hic esse qd̄ querim⁹: sed illuc ad
 ip̄a esse redeūdum: vnde nisi penderem⁹ hic
 ea non quereremus. At p̄imum nobis p̄sua-
 dendū fuit: quantum nos diligeret deus: ne
 desperatiōe nō auderem⁹ erigi in eū. Quāz

les aut̄ dilexerit: osidi optebat: ne t̄q; deme-
 ritis nostris sup̄biētes: magis ab eo resili-
 mus: ⁊ in nostra fortitudine magis deficere-
 mus: ac p̄ hoc egit nobiscū vt p̄ eius fortitudi-
 ne potius p̄ficeremur: atq; ita infirmitate
 humilitatis p̄ficeretur v̄tus charitatis. Hoc
 significabat in psalmo vbi ait. Pluuiā volun-
 taria segregans deus hereditati sue: ⁊ infir-
 mata ē: tu vero p̄fecisti eā. Pluuiā q̄ppe vo-
 luntaria nō nisi gr̄am vult intelligi: nō meri-
 tis reddita: s̄ gratis data: vñ ⁊ gr̄a noiā. De-
 dit em̄ eā nō qz digni eram⁹: s̄ qz voluit: s̄ co-
 gnoscētes: nō fidētes in nobis erim⁹: ⁊ h̄c in-
 firmari. Itē d̄o p̄ficit nos: q̄ etiā Paulo ap̄o
 dixit: Sufficit tibi gr̄a mea: nā v̄tus in infirmi-
 tate p̄ficit: p̄suadendū ē erat hōi q̄tū nos di-
 lexit deus: ⁊ q̄les dilexerit. Quātū: ne de-
 sperarem⁹: q̄les ne sup̄biērem⁹. Hūc locū apl̄s
 p̄ necessariū: sic explicat. Lōmendat aut̄ in q̄t
 suā charitatē de⁹ in nobis: qm̄ cū adhuc pec-
 catores eēim⁹: christ⁹ p̄ nobis mortu⁹ ē: multo
 magis iustificati nūc in sanguine ipsius: salui
 erim⁹ ab ira p̄ ip̄m. Si em̄ cū inimici essemus
 recōciliati sum⁹ deo p̄ mortē filij ei⁹: multo ma-
 gis recōciliati salui erim⁹ in vita ip̄i. Item
 alio loco. Quid ē in q̄t dicem⁹ ad hec? Side⁹
 p̄ nobis: q̄s cōtra nos: q̄ p̄prio filio nō pepit
 s̄ p̄ nobis oib⁹ tradidit illū: Quō nō ⁊ cū illo
 nobis oia donauit? Itē aut̄ factū nob annūci-
 atur: s̄ futurū osidebat: ⁊ antiq̄s iustis: vt per
 eandē fidē etiā ip̄i hūiliati i firmarent: ⁊ infir-
 mati p̄ficerent. Quia igit̄ vñū x̄bū dei: p̄ qd̄
 facta sūt oia: qd̄ ēi cōmutabilis vitas: vbi p̄n-
 cipalr atq; incommutabilr sunt oia simul: non
 solū q̄ nūc sūt in hac vniūsa creatura: verū
 etiā q̄ fuerūt: ⁊ q̄ futura sūt: ibi aut̄ nec fuerūt:
 nec futura sūt: s̄ n̄mō sūt: ⁊ oia vita sūt: ⁊ oia
 vñū sūt: ⁊ magis vñū ē: ⁊ vna vita ē. Sic em̄
 oia p̄ ip̄m facta sunt: vt qd̄ factū ē in his: in
 illo vita sit: ⁊ facta nō sit: qz in p̄ncipio non fa-
 ctū ē v̄bū: s̄ erat v̄bū ap̄d deū: ⁊ de⁹ erat v̄bū:
 ⁊ oia p̄ ip̄m facta sūt. Nec p̄ ip̄m oia facta eēt
 nisi ip̄m eēt añ oia: factūq; nō eēt. In his aut̄
 q̄ p̄ ip̄m facta sunt: etiā corp⁹ qd̄ vita nō ē per
 ip̄m nō fieret: nisi in illo anteq; fieret vita eēt.
 Qd̄ ei sc̄m̄ ē: iā i illo vita erat: ⁊ nō q̄liscūq; vi-
 ta. Nā ⁊ aia vita ē corp⁹: s̄ ⁊ facta ē: qz mu-
 tabilis ē: ⁊ p̄ qd̄ facta ē: nisi p̄ dei v̄bū incommu-
 tabile. Oia em̄ p̄ ip̄m facta sūt: ⁊ sine ip̄o sc̄m̄
 ē nihil: qd̄ factū ē: iā in illo vita erat: ⁊ nō q̄-
 liscūq; vita: s̄ vita erat lux hōim: lux itaq; ra-
 tionalium mentiū: per quas hoies a pecori-
 bus differūt: ⁊ ideo sunt hoies. Non ē lux cor-
 pora: que lux ē carniū: siue de celo fulgeat

Ps. 67

2. Loz. 12

Roma. 5

Ibid. 8

Job. 1

Ibid. 8

Ibid. 8

Quartus

Acj. 17
sue terrenis ignib⁹ accendat: nōc hūanarū
tantū carnū: sed etiā beluinarū: 7 vsq; ad mi
nissimos quosq; vniculos. Omnia em̄ hec
vident istā lucē: at illa vita lux hoīm erat: nec
lōge posita ab vnoq; nrm̄. In illa em̄ viuim⁹
7 mouemur 7 sum⁹. S; lux in tenebris lucet
et tenebre eā nō cōprehēderūt.

De incarnatiōe vbi vt participes ei⁹ esse
possimus. **Capitū. II**

Enebre aut sunt stulte mētes hoīm:
paua cupiditate atq; infidelitate ce
cate. Has vt curaret atq; sanaret ver
bū: p qd facta sunt oia: caro factū ē: 7 habita
uit i nobis. Illuminatio q̄ppe nra picipatō v
bi dei est: illi⁹ scz vite q̄ lux ē hoīm. Huic autē
picipationi p̄orius inhabiles 7 min⁹ idonei
eram⁹: ppter imundiciā pctōy. Ad dādū er
go eram⁹. Porro iniquoz 7 supboz vna mū
datio ē sanguis iusti: 7 humilitas dei: vt ad cō
templandū deū qd natura nō sum⁹: p eū mū
daremur: factū qd natura sum⁹: 7 qd pctō si
sum⁹. De⁹ em̄ natura nō sumus: hoīes natu
ra sum⁹: iusti pctō nō sum⁹. De⁹ itaq; factus
hō iustus: intercessit deo p̄hoie pctōre. Non
em̄ cōgruit pctō: iusto: s; cōgruit homini bō
Adiungens q̄ nob silitudinē hūanitatē sue:
abstulit dissilitudinē iniquitatē nre. Et factus
p̄iceps mortalitatis nre: fecit nos p̄icipes
diuinitatis sue. Aherito q̄ppe mors pctōris
veniens ex dānatiōis necessitate: soluta est p
mortē iusti venientē ex misericordie volūta
te: dū simplū ei⁹ p̄gruit duplo nro. Hec em̄ cō
gruētia: siue pueniētia: vel cōcinnātia: vt cō
sonātia: vel si cōmod⁹ dicif: qd ē vnu ad duo
in om̄i cōpaginatiōe: vel si meli⁹ dī: coaptati
one creature: valet plurimū hāc em̄ coapta
tionē: sic mihi nūc occurrit dicere volui: quā
greci harmoniā vocāt. Itaq; nūc loc⁹ est: vt
ostendā q̄tū valeat cōsonantia simplū ad du
plū: que marīa in nob reperif: vt sit nobis in
ita naturaliter: a quo vtiq; nisi ab eo q nos
creauit: vt nec imperitū possint eā nō sentire
siue ipi cāntes: siue alios audientes: p hāc
q̄ppe voces acutiores grauioreq; p̄cordāt:
ita vt q̄squis ab ea dissonuerit: nō sciam (cu
ius expertes sūt plimi) s; ipm̄ sensū audit⁹ no
stri vehemēter offendat. Sed hoc vt demō
stret: longo fmōe op⁹ ē: ipis aut aurib⁹ exhi
beri pōt ab eo q nouit i reglari monochozdo

De simplō saluatoris nri qd ad duplū no
strū cōcurrit 7 cōgruit. **La. III**

Erū qd instat imp̄sentiax quantum
donat deus: edisserēdū ē: quēadmo
dum simplū dñi et saluatoris nri ie

su xpi: duplo nostro cōgruat 7 quodāmo cō
cinat ad salutē. Nos certe (qd nemo christia
nus ambigit) 7 anima 7 corpe mortui sum⁹:
aīa ppter pctm̄: corpe ppter penam pcti: ac
phoc 7 corpe ppter pctm̄. Utriq; aut rei no
stre: id ē 7 aīe et corpe: medicina 7 resurre
ctiōe opus erat: vt in melius renouaret: qd
erat in deterius cōmutatū. Ahoz aut anie
impietas est: 7 mors corpe corruptibilitas:
p quā sit 7 aīe a corpe abscessus. Sicut enim
aīa deo deserēte: sic corpus aīa deserēte: mo
ritur: vñ illa sit insipiens: hoc exanime. Re
suscitat em̄ aīa p̄niam: 7 i corpe adhuc mor
tali renouatio vite inchoat a fide: qua credi
tur in eū qui iustificat impiū: bonisq; morib⁹
augef 7 roboraf de die in diē: cuz magis ma
gisq; renouat interior homo. Corpus x̄o tā
quā hō exterior: quāto ē hec vita diurnior
tanto magis magisq; corrumpif: vel etate:
vel morbo: vel varijs afflictionib⁹: donec ve
niat ad vltimā q̄ ab hoibus mors vocat. Et
aut resurrectio differit in finē: cū 7 ipa iustifi
catio nostra perficiet ineffabiliter. Tūc enī
similes ei erim⁹: qñ videbim⁹ eū sicuti ē. Hūc
vero q̄d diu corpus qd corrūpif aggrauat ani
mam: 7 vita humana sup terrā tota tempta
tio est: non iustificabit in p̄pectu eius om̄is
viuēs: in cōparatione iusticie qua equabimur
angelis: et glorie que reuelat if in nob. De
morte aut anie a morte corpe distinguen
da: quid plura documenta cōmemozē: cū do
min⁹ in vna sentētia euāgelica vtrāq; mor
tē cuius facile discernendā posuerit: vbi ait.
Sine mortuos sepelire mortuos suos. Sepe
liēdū quippe corpe mortuū erat: sepulcros
aut eius p infidelitatis impietate in aīa mor
tuos intelligi voluit quales excitant cū dicif
Surge qui dormis 7 exurge a mortuis: 7 illu
minabit te x̄ps. Detestat aut quandā mortē
ap̄tus dicēs de vidua: Que autem in delitijs
agit viuēs mortua ē. Anima igit iam pia que
fuit impia: ppter iusticiā fidei dicif ex morte
reuixisse atq; viuere. Corpus aut non tantū
morturū ppter anie abscessum qui futurus
est: sed ppter infirmitatē tantū carnis 7 san
guinis: quodā loco in scripturis etiā mortuū
dicif loquēte apostolo. Corpus quidē inquit
mortuum est: ppter peccatū: spiritus aut vi
ta est: ppter iusticiā: hec vita ex fide facta est:
qm̄ iustus ex fide viuūt. Sed quid sequitur.
Si aut sp̄s eius qui suscitauit iesum a mor
tuis habitat in vobis: qui suscitauit christuz
iesum a mortuis: viuificabit 7 mortalia cor
pora vestra: p inhabitantē sp̄m̄ eius i vobis.

1. Job. 3
Sap. 9
Job. 7
Ps. 142

Abat. 5

Ephe. 5

1. Thi. 5

Rom. 8

Abac. 2

Rom. 8

Liber

Huic ergo duple morti nfe: saluator impendit simpla sua: et ad faciendā vtrāq; resuscitationē nrām: in sacramēto ⁊ exemplo p̄posuit ⁊ p̄posuit vnā suā. Itēq; n. fuit pctōr aut impius vt ei tanq; spū mortuo in interiore hoie renouari opus eēt: ⁊ tanq; respiscēdo ad vitā iusticie reuocari: sed indur^o carne mortali et sola moriēs: sola resurgens ea sola nob ad vtrūq; p̄cinuit: cuz in ea fieret interioris hois sacramētū: exterioris exēplū. Interioris em̄ hois nfi sacramēto data ē illa vox: priuens ad mortē a se nfe significādā: nō solū in psalmo: vtz etiā in cruce. Deus me^o de^o meus vt qd me dereliquisti? Lūi voci congruit apls dicēs. Sciētes qz vetus hō nfi sicut crucifixus est cū illo: vt euacuet corp^o peccati: vt vltra non seruiam^o pctō. Crucifixio q̄ppe in terioris hois penitētie dolores intelligūtur: et p̄tinētie quidā salubris cruciatus: p̄ quam mortē mors impietatis p̄miff: in qua nos nō dereliquit deus. Et ideo p̄ talē crucē euacuat^o corp^o peccati: vt iā nō exhibeam^o mēbra nra arma iniquitatis pctō: qz ⁊ interior homo si vtiq; renouat^o d die in diē: p̄fecto ver^o ē a se q̄ renouet. Intus nanq; agit: qd idē apls dicit. Exiite vos veterē hoīem: ⁊ induite nouū. Qd ita cōsequēter exponit. Quā p̄pter deponētes mēdaciū: loq̄mini veritatē. Vbi autē deponit mēdaciū: nisi intus vt inhabitet in mōte sancto dei: qui loquit^o veritatē in corde suo. Resurrectio vō corpis dñi: ad sacramētū interioris resurrectiōis nfe p̄tinere ostēdit: vbi postq; surrexit ait mlieri. Noli me tangere: nō dñi em̄ ascendi ad p̄fem meum. Lūi mysterio p̄gruit apls dicēs. Si autē resurrexistis cū xp̄o: que sursum sunt querite vbi xp̄s est ad dexterā dei sedēs. Que sursum sunt sapite: hoc est em̄ xp̄m non tangere: nisi cum ascenderit ad p̄fem: nō de xp̄o sape carnaliter. Jam vō ad exēplū mortis exterioris hois nfi dñice carnis mors p̄tinere: qz p̄ talez passionē maxime hortat^o ē suos suos: vt nō timeāt eos qui corp^o occidūt: aiām autē nō possunt occidere. Propter qd dicit apls: vt suppleā q̄ desunt pressuraz xp̄i in carne mea. Et ad exēplū resurrectiōis exterioris hois nfi p̄tinere inuenit resurrectio corpis dñi: qui ad discipulos ait. Palpate ⁊ videte: qz spūs carnē ⁊ ossa non habet: sicut me videtis h̄c. Et vnus ex discipulis etiā cicatrices eius cōtrectans: exclamauit dicens. Dñs me^o ⁊ deus meus. Et cū illius carnis tota integritas apperet: demonstratū est in ea qz suos exhortās dixerat. Capillus capitis v̄ri nō peribit.

Un̄ em̄ p̄mo: noli me tangere: nō dñi em̄ ascendi ad p̄fem meū. ⁊ v̄n anteq; ascēdat ad p̄fem a discipulis tangit: nisi qz illic insinuabat interioris hois sacramētū: hic p̄bebat exterioris exēplū. An forte quisq; ita ē absurdus atq; auersus a vero: vt audeat dicere a v̄ris eius tactū anteq; ascenderet: a mulierib^o autē cū ascendisset. Propter h̄ exēplū future nfe resurrectiōis in corp^o qd p̄cessit in domino: dicit apls. Initiū xp̄s: deinde q̄ sunt xp̄i. De corpis em̄ resurrectiōe illo loco agebat: p̄pter quā etiā dicit. Transfigurauit corp^o huilitatis nfe: conforme corp^o sue glie. Vna ergo mors nfi saluatoris: duab^o mortib^o nostris: saluti fuit. Et vna eius resurrectio: duas nobis resurrectiōes p̄stitit: cū corp^o ei^o in vtrāq; re: id ē ⁊ in morte ⁊ in resurrectiōe et sacramēto interioris hois nfi: et exēplo exterioris medicinali quadā cōuenientia ministratum est.

De rōne simpli ad duplū p̄ternarium numerū atq; senariū. La. III
Ec aut ratio simpli ad duplū orit^o q̄ dem a ternario numero. Unū quippe ad duo: tria sunt. Sed h̄ totū qd dixi: ad senariū puenit. Unū em̄ ⁊ duo ⁊ tria sex sūt. Qui nūer^o p̄pterea p̄fect^o dicit^o: q̄a p̄tibus suis cōplet. Habet em̄ illastres: sex t̄: tertiā: dimidiā. Nec vna ps alia q̄ dicit^o possit quota sit: inuenit in eo. Sexta get^o v̄nū ē: tertiā duo: dimidiā tria. Unum autē ⁊ duo ⁊ tria cōsumāt eundē senariū. Lūi p̄fectionē nobis sancta sc̄ptura cōmēdat in eomaxime qz deus sex dieb^o p̄fecit opa sua: ⁊ sexto die factus ē hō ad imaginē dei: ⁊ sexta etate generis humani: filius dei venit: ⁊ factus ē fili^o hominis: vt nos reformaret ad imaginē dei. Ea q̄ppe nūc etas agit: siue milleni āni singulis distribuant^o eratib^o: siue i diuinis l̄ris mēdabiles atq; insignes quasi articulos tēporū vestigem^o: vt p̄ma etas inueniat^o ab ada ⁊ vsq; ad noe: inde secūda vsq; ad abraam. Et deinceps sicut matheus euangelista distinguit: ab abraam vsq; ad dauid: a dauid vsq; ad transmigratiōnē in babiloniā: atq; inde vsq; ad x̄ginis ptum. Que tres etates cōiuncte illis duabus: q̄nq; faciūt. Proinde sexta inchoauit natiuitas dñi: q̄ nunc agit vsq; ad occultū t̄pis finē. Hunc senariū numerū quandam t̄pis gerere figurā: etiā in illa ratiōe triptite distributionis agnoscim^o: qua vnū t̄ps cōputamus aī legē: alter sub legē: tertiū sub gr̄a. In quo t̄pe sacramētū renouatiōis accepimus: vt in fine t̄pis etiā resurrectiōe carnis:

1. Loz. 15

Pbil. 3

Sc̄i. 1

Adat. 1

36. 1

36. 1

Quartus

Luci-13
 omni ex pte renouati: ab vniuersa nō solum
 aie: verū etiā infirmitate corpis sanemur. Tū
 intelligit illa mulier in typo ecclēsie a dño sa
 nata & erecta: quā curauerat infirmitas alli
 gāre sathana. De talib⁹ em̄ occultis hostib⁹
 plāgit illa vox psalmi. Luruaueſt aīam meā
 hęc aut̄ mulier decē & octo ānos hēbat in in
 firmitate: qđ ē ter senī. A henses aut̄ annozū
 decē & octo inueniunt in nūero solidi qđrati
 senarij: qđ est series senī: & hoc sexies. Juxta
 qđpe ē in eodē euāgelij loco: arbor quoq; illa
 ficulnea: cui⁹ miserā sterilitatē etiā tertī an
 nus arguebat. S; ita pilla intercessū ē: vt di
 mitteret illo āno: vt si fructū ferrer: bene: si nō
 aut̄: excideret. Hā & tres anni ad eandē trip
 ritā distributōne ptinēt: & mēses triū annozū
 quadratū senariū faciunt: qđ est sexies senī.
 Annus etiā vn⁹ si duodecim menses integri
 p̄sident: quos triceni dies cōplent: talē qđ
 Pe mēsem veteres obseruauerūt quē circui
 tus lunaris ostēdit: senario numero pollet.
 Quot em̄ valēt sex in p̄mo ordine nūcroz: qđ
 p̄stat ex vnīs vt pueniat ad decē: s; valent sex
 raginta in scdo ordine: qđ p̄stat ex denis vt p
 ueniat ad centū. Sexagenari⁹ ḡ nūer⁹ diez
 sexta pars āni ē. Proinde p̄ senariū p̄mi ver
 sus multiplicat tanq; senari⁹ secūdi versus
 et fiunt series sexaginta: trecēteni & sexagin
 ta dies: qđ sunt integri: xij. mēses. S; qđm sicut
 mēsem circuit⁹ lune ostēdit hoīb⁹: sic ann⁹ cir
 cuitu solis aīaduēsus ē. Restāt aut̄ qnq; di
 es & quadrās diei: vt sol impleat cursum suū
 annūq; p̄cludat. Quattuor em̄ qđrātes faci
 unt vnū diē: quē necesse ē inter scalari excu
 so qđ driennio qđ bisextū vocant: ne tpm ordo
 turbet. Etiā ipos dies qnq; & qđrātes si cōsi
 derem⁹: senari⁹ nūerus in eis plurimū valet
 p̄mū: qđ sicut fieri solet vt a pte totū cōpu
 tet: nō sunt iā dies qnq; s; poti⁹ sex: vt qđrās
 ille accipiat p̄ die. Deinde qđ in ipis qnq; die
 bus sexta ps mensis est: ipē aut̄ qđrās sex ho
 ras habet. Tot⁹ em̄ dies: id est cū sua nocte
 viginiquattuor: hore sunt: quāz ps quarta:
 que ē quadrās diei sex hore inueniunt: ita in
 anni cursu senari⁹ numer⁹ plurimū valet.

De quadragesimo sexto anno dñi corpō
 ris. **Laplin V**

Job. 2
 n
 Ecimērito in edificatiōe corpis dñi
 cū in cui⁹ figura templū a iudeis de
 structū triduoſe resuscitatur esse di
 cebat: nūer⁹ ipē senari⁹ p̄ āno posit⁹ itelligit
 Dixerūt em̄ quadraginta & sex annis edifica
 tū est templū: & quadragesies sexies senī: si
 unt ducenti septuaginta sex. Qui numerus

diez cōplet nouē menses & sex dies: qđ tanq;
 decē menses parientib⁹ femis impurant: nō
 qđ oēs ad sextū diē post nonū mensez pueni
 unt: sed qđ ipa pfectio corpis dñi: tot dieb⁹ ad
 ptum pducta cōperit: sicut a maiorib⁹ tradis
 tū suscipiēs ecclēsie custodit auctoritas. De
 sauo. n. kal. apulis: cōcept⁹ credis: quo & pas
 sus. Ita monumēto nouo quo sepult⁹ ē: vbi
 null⁹ erat mortuoz posit⁹ nec aī nec postea
 cōgruit vterus virginis quo p̄ceptus est vbi
 nullus seminat⁹ est mortuū. Hatus aut̄ tra
 dit octauo kal. ianuaris. Ab illo ḡ die vsq;
 ad istuz cōputati: ducenti septuaginta et sex
 reperiunt dies: qđ senariū numez qđragies
 sexies habēt. Quo numero annoz templuz
 edificatū est: qđ eo nūero senarioz corp⁹ dñi
 pfectū ē: qđ mortis passiōe destructū: triduo
 resuscitauit. Dicebat em̄ hoc de templo cor
 poris sui: sic euidentissimo & robustissimo euā
 gelij testimonio declarat. quo ait. Sicut fuit
 ionas in ventre ceti tribus diebus & trib⁹ no
 ctibus: sic erit & fili⁹ hoīs in corde terre trib⁹
 diebus & tribus noctibus

De triduo quo impleto dominus resure
 xit. **Laplin VI**

Psalm aut̄ tridū: nō totū & plenus
 fuisse scriptura testis ē: sed p̄mus di
 es a pte extrema torus annumerat⁹
 est. Dies xō tertī a pte p̄ma & ipē tot⁹. A hē
 dius aut̄ inter eos: id ē secūdu⁹ dies absolute
 tot⁹ viginiquattuor: hore suis: duodeci no
 curnis: & duodecim diurnis. Crucifixus est
 em̄ primo iudeozum vocibus hora tertia: cuz
 esset dies sexta sabbati. Deinde in ipa cruce
 suspēsus hora sexta: & spm̄ tradidit hora no
 na. Sepult⁹ est aut̄ cū tā sero factū eēt: sic se
 se habent verba euāgelij: qđ intelligit in fine
 diei. Tū licet ḡ incipias: etiā si alia rō reddi
 pōt: quō nō sit cōtra euāgelij tobis: vt hora
 tertia ligno suspensus intelligat: totū diē pri
 mū nō cōphendis. Ergo a pte extrema tot⁹
 cōputabit: sicut tertī a pte p̄ma. Hōz em̄ vsq;
 qđ ad diluculū: quo dñi resurrectio declarata
 est: ad tertū diē ptinet: qđ de⁹ qđ dixit de tene
 bris lucē clarescere vt p̄ ḡam noui testamen
 ti & p̄cipationē resurrectiōis xpi audirem⁹.
 Fuitis em̄ aliqui tenebre: nūc aut̄ lux in dño
 insinuat nobis quodā mō qđ a nocte dies su
 mat̄ initū. Sicut em̄ p̄mi dies p̄pter futuruz
 hoīs lapsum a luce in noctē: ita isti p̄pter ho
 mīs reparationē a tenebris ad lucem cōpu
 tant. Ab hora ḡ mortis vsq; ad diluculum re
 surrectiōis. hore sunt quadraginta: vt & ipa
 hora nona cōiūneret. Cui numero p̄ ḡ uis

Luci-23

Job-2

Mat-12

Mat-15

Job-19

2. Cor-4

Eph-5

Liber

etiā vita ei⁹ sup terrā: post resurrectionē i- xl dieb⁹. Et iste numer⁹ frequentissim⁹ i scrip turis ad insinuandū mysteriū pfectionis in q- driptito mō. hāt em̄ quandā pfectionē decē ⁊ ea q̄ter multiplicata faciunt q̄draginta. A vesp̄e aut̄ sepulture vsq; ad diluculū resurre ctiois. xxxvj. hore sunt: qui ē quadrat⁹ sena- rius. Refert aut̄ ad illā rōnē simpli ad duplū vbi est coopratiōis maxima psonantia. Duo decim em̄ ad. xxiiij. simplō ad duplū pueniūt et sunt. xxxvj. hor tota cū die toto ⁊ nocte to ta: neq; h sine illo sacramēto qd supra memo rati. Nō absurde q̄ppe sp̄m diei cōpam⁹: cor- pus aut̄ nocti Dñicu em̄ corp⁹ in morte ac re surrectōe ⁊ sp̄s nri figurā: ⁊ corpis gerebat exēplū. Et sic ḡ apparet illa ratio simpli ad duplū i horis. xxxvj. cū. xij. pferūt ad. xxiiij. Et hor quidē numeroꝝ causas: cur in scrip turis posite sint: pōt ali⁹ alias indagare: vel q- bus iste q̄s ego reddidi pponende sint: v⁹ eā pbabiles: vel istis etiaz pbabiliōres: frustra tñ eos esse in scripturis positos: ⁊ nullas cau sas esse mysticas: cur illic isti nūeri cōmemo rent: nemo tā stult⁹ ineptusq; p̄tēderit. Ego aut̄ quas reddidi vel ex ecclesie auctoritate a maiorib⁹ traditas: vel ex diuinay testimo nio scripturay: vel ex rōne numeroꝝ silitudi nūq; collegi. Cōtra rōnē nemo sobri⁹: cōtra sc̄pturas nemo xpianus: p̄tra ecclesiā nemo pacificus senserit.

De signis ⁊ p̄figurationib⁹ que aduentū domini p̄cesserunt. La. VII

Sal. 4. De sacramentis: hoc sacrificiū: h sa- cerdos: hic deus: anteq̄ missus veni ret: fact⁹ ex femia: oia que sacrate at q̄ mystice p̄tib⁹ nris p euāgelica mirac̄la ap- paruerūt: siue q̄ p ipos facta sunt: silitudines hui⁹ fuerūt: vt ois creatura factis quodam mō loqueret̄ vnū futurū in quo eēt salus vni uersoꝝ a morte sparādoꝝ. Quia em̄ ab vno vero deo ⁊ sūmo p̄ impietatis iniquitate resiliē tes ⁊ dissonātes deflueram⁹ ⁊ euāueram⁹ in multa discissi p̄ multa: ⁊ inherentes i mul- tis: optebat nuru ⁊ impio dei miserantis: vt ipa multa venturū cōclamarēt vnū: et a mul- tis cōclamar⁹ veniret vnus: ⁊ multa p̄testa- rent̄ venisse vnū: ⁊ a multis exonerati veni- remus ad vnū: ⁊ multis pctis in oia mortui: et p̄pter pctm̄ in carne morituri: amarem⁹ sine pctō mortuū in carne p nobis vnū: et in resuscitatū credentes: ⁊ cū illo p̄ fidez spiritu resurgētes: iustificarem⁹ in vno iusto facti vnū: nec in ipa carne nos resurrecturos des- perarem⁹: cū multa mēbra intuerem⁹ p̄

cessisse caput vnū: in quo n̄ sic p̄ fide m̄ fidati: et tūc p̄ sp̄m reintegrati: ⁊ p̄ mediatorē deo recōciliati h̄ream⁹ vni: fruam⁹ vno: per maneam⁹ vnū.

De filio dei q̄ ⁊ in forma dei ⁊ i forma serui vna psona ē xpi. La. VIII

Isc̄ipe fili⁹ dei: verbū dei: ⁊ idē ipse mediator dei ⁊ hoim̄ filius hois: eāq; lis patri p̄ diuinitatis vnitate: ⁊ p̄ri- ceps nri p̄ hūanitaris susceptionē: p̄f em̄ iter pellans p nobis: p̄ id qd hō erat: nec tñ tacet quod de⁹ cū p̄f vnū erat: inter cetera ita lo- quit⁹. Nō p̄ his aut̄ rogo in q̄t tñ: sed et p̄ eis qui credituri sunt p verbū eoꝝ in me: vt om- nes vnū sint: sicut tu p̄f in me: ⁊ ego in te: vt et ipi in nobis vnū sint: vt mund⁹ credat: qz tu me misisti. Et ego claritatē: quā de disti mi- hi: dedi eis: vt sint vnū: sic ⁊ nos vnū sumus.

De vnitate ecclesie in deo p̄ geminā dile- ctionē: cui formam p̄bent vnitas p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti. La. IX

On dixit: ego ⁊ ipi vnū: quis p̄ id qd eccleie caput ē: ⁊ corp⁹ ei⁹ ecclesia posset dicere: ego ⁊ ipi nō vnū sed vnus: qz caput ⁊ corp⁹ vnus ē xpo: s̄ diuinita tē suā p̄subalē patri cōndens hoc ait: p̄f qd t̄ alio loco dicit. Ego ⁊ p̄ vnū sum⁹: in suo ge- nere: hoc ē in eiusdem nature cōsubali pari- litate: vult eē suos vnū. S; in ipō qz in sc̄ptis nō possent: dissociari ab inuicē p̄ diuersas vo- luptates ⁊ cupiditates: ⁊ imundiciā pctōū: vnde mundanū p̄ mediatorē: vt sint illo vnū Nō tñ p̄ eandē naturā qua hoies ex hoibus mortalib⁹ equales angelis sūt: sed etiā p̄ eā- dem caritatē in eandē beatitudinē cōspiran- tes cōcordissimā volūtate in vnū sp̄m: quo- dāmō igne caritatis cōflata. Ad hoc em̄ va- let qd ait. Et sint vnū: sicut ⁊ nos vnū sum⁹: vt quēadmodū p̄f ⁊ filius: nō tñ equalitate substātie: s̄ etiā volūtate vnū sūt. Ita ⁊ hī: in- ter quos ⁊ desī: mediator ē filius: nō tñ p̄ id quod eiusdē nature sunt: s̄ etiā p̄ eandē dile- ctiois societate vnū sint. De idē idipm̄ q̄ me- diator est: p̄ quē recōciliamur deo: sic indicat Ego in q̄t in eis: ⁊ tu in me: vt sint p̄summati in vnum.

De mediatore ad mortē diabolo: ⁊ media- tore ad vitā iesu christo. La. X

Ec est vera pay ⁊ cuz creator: nō nobis firma cōnexio: purgatis ⁊ re- cōciliatis p̄ mediatorē vite. sic mac- culati ⁊ alienati ab eo recesseram⁹ p̄ media- to: ē mortis Sicut em̄ diabolus sup⁹ hōem

Quartus

supbientē pduxit ad mortē. Ita xps humilis
hoiem obedientē reduxit ad vitam. Quia si
cut ille elatus cecidit et deiecit p̄sentientē: sic
iste hūiliat⁹ surrexit et erexit credentē. Quia
em̄ nō puenerat diabolus quo ipse pduxera
(mortē q̄ppe sp̄s in impietate gestabat) sed
mortē carnis nō subierat: q̄ nec indumentū
susceperat: magn⁹ homi videbat⁹ p̄nceps i le
gionib⁹ demonū: p̄ quas fallaciaz regnū ex
ercet: sic hoiem p̄ elatiōis typū: potētie q̄ ius
sticie cupidiorē: aut p̄ fallam philosphiā ma
gna inflans: aut p̄ sacra sacrilega irreties: in
quib⁹ etiā magice fallacie curiosiores supbi
oresq̄ aīas d̄ceptas: illufasq̄ p̄cipitat: subdi
tū tenēs: pollicēs etiā purgationē anie: p̄ eas
quas theletas apellāt: trāfigurādo se in an
gelū lucis p̄ multiformē machinationē: in si
gnis et pdigijs mendacij.

2. Cor. 11

De facilitate ludificationū quibus homi
nes ab imundis spiritib⁹ fallunt. **La XI**
Acile ē em̄ spiritib⁹ neq̄ssimis: p̄ae
f rea corpa facere multa: q̄ mirentur
aīe terrenis corpib⁹ aggrauate: eti
am melioris affect⁹. Si em̄ corpa ip̄a terrena
nōnullis artib⁹ et exercitatiōib⁹ modificata:
in spectaculis theatricis tāta miracula homi
nib⁹ exhibēt: ut hi q̄ nūq̄ viderūt talia narra
ta vix credāt. Quid magnū ē diabolo et ange
lis ei⁹: de corp̄is elemētis: p̄ aerea corpa fa
cere: q̄ caro miret⁹. Aut etiā occultis inspira
tōib⁹: ad illudēdos hūanos sē: phāsmata
imaginū machinari: q̄b⁹ vigiātes dormiētē
ve d̄cipiat: v̄l furētes exagitet⁹. S̄z sic fieri p̄t
vt hō vita ac morib⁹ melior: spectet nequissi
mos hoies: vel in fune ābulātes: vel mltimo
dis motib⁹ corp̄oz mltā incredibilia faciētes
nec vllō mō facere talia p̄cupiscat: nec eos p̄
pterea sibi p̄ponēdos existimet. Sic aīa fide
lis et pia: non solū si videat: v̄l etiā si p̄p̄ fra
gilitatē carnis: exhorreat miracula demonū
nō idō tñ: aut nō se posse talia dolebit: aut ob
illos meliores eē iudicabit: cū sint p̄sertim i
societate sc̄tōz: q̄ p̄ x̄tutē dei: cui cūcta subie
cta sunt et mīme fallacia: et multo maiora se
cerunt: siue homies: siue angeli boni.

De falsis et deceptoris purificationibus.

Capitulum XII

Equāq̄ igit̄ p̄ sacrilegas siltudies
n et impias curiositates et magicas cō
secratiōes aīe purgāt et rēociliant
deo: q̄ falsus mediator: nō traicit ad supiora
s̄ pot⁹ obsidēs intercludit viā p̄ affectus: q̄s
tāto maligniores: q̄to supiores sue societas
tis inspirat. Qui nō p̄t ad euolādū pennas

nuttire x̄tutū: sed pot⁹ ad demergendū pō
dera exaggerare vitioz: tāto graui⁹ aīa ruis
tura: q̄to sibi videt̄ euecta sublimius. Proin
de sicut magi fecerunt diuinit⁹ moniti: q̄s ad
hūilitatē d̄ni ad orādā: stella pduxit. Ita et
nos: nō qua venim⁹: s̄ p̄ aliā viā in patriā re
dire debem⁹: quā rex hūilis docuit: et quā rex
supbus hūili regi aduersari⁹ obsidere nō pos
sit. Et nobis em̄ vt adoremus hūilē x̄pm: celi
enarrauerūt gl̄iam dei: cū in oēm terrā exiit
son⁹ eoz: et in fines orbis terre verba eozum
Uia nobis fuit ad mortē p̄ p̄ctm̄ in adā. Per
vñū q̄ppe hoiem p̄ctm̄ intrauit in hūc mūdū
et p̄ctm̄ mozs: et ita in oēs hoies p̄trāsijt: in q̄
oēs peccauerūt. Hui⁹ vie mediator diabolus
fuit p̄suasor: p̄cti: et p̄cipitator: in mortē. Nam
et ip̄e ad opandā duplā mortē n̄fam: simplaz
attulit suā. Per impietatē nāq̄ mortu⁹ est in
sp̄i: carne vtq̄ mortu⁹ nō ē. Nobis aut̄ et im
pietatē p̄suasit: et p̄pter hāc vt i mortē carnis
venire mereremur: effecit. Unū q̄ p̄petiuit
mus iniqua suasiōe: aliter nos secuti ē iusta
dānatiōe: p̄pterea q̄ppe sc̄ptū ē. De⁹ moztēz
nō fecit: q̄ cā mortis ip̄e nō fuit: s̄ tñ p̄ci⁹ re
tributionē iustissima mozs irrogata ē p̄ctōi.
Sicut supplicijz iudex irrogat reo: cā tñ sup
plicij nō ē iusticia iudicis: sed meritū criminis.
Quo q̄nos mediator moztis transmisiit et ip̄e
nō venit: i. ad mortē carnis: ibi nobis d̄ns de
us n̄f medicinā em̄datiōis inseruit: quā ille
nō meruit: occulta et nimis arcana ordinatio
ne diuine ateq̄ iusticie. Et sic p̄ vñū hoiez
moztis: ita p̄ vñū hoiem fieret s̄urrectio mozt
uoz. Quia magi vitabant hoies qd̄ euitare
nō poterāt mortē carnis: q̄ mortē sp̄is: i. ma
gis penā: q̄ meritū pene: nā si peccare: aut si
curat: aut paz curat: non mozt autē q̄ uis nō
obtinēat v̄hehēnter satagiē. Elite mediator
osidens: q̄ nō sit mozt timēda q̄ phūanā con
ditionē iā euadi nō p̄t: s̄ pot⁹ impietas q̄ p̄ si
dē cauēri p̄t: occurrit nobis ad finē quo ve
nim⁹: s̄ nō qua venim⁹. Nos em̄ ad moztēz p̄
p̄ctm̄ venim⁹ ille p̄ iusticiā: et iō cū sit mozt nō
stra pena peccati: mozt illius facta est hostia
p̄ o peccato.

Abortē x̄pi nō fuisse necessitatis n̄f: s̄ vo
luntatis sue ac p̄tatis. **La. XIII**

Clap̄pter cū sp̄s corpi p̄ponat
q moztē sit sp̄s a d̄o deserit: mozt aut
corpi a sp̄i deserit: eaq̄ sit pena in
moztē corpi: vt sp̄s qz volēs deseruit d̄i:
deserat corpi inuitus: vt cū sp̄s d̄i deseru
erit qz voluit: deserat corpi etiam si noluerit
nec deserat cū voluerit nisi aliq̄ sibi vim q̄
ip̄m corpus perimā intulerit: demonstrauit

1. D. 2

Abat. 2

Ps. 18

Roma. 5

Sap. 1

Roma. 5

Liber

spūs mediatoris: qz nulla pena pcti vsq; ad
 mortē carnis ei⁹ accesserit: qz nō eā deseruit
 inuitus: s; qz voluit: qm voluit: quomō voluit
 Quippe dei vbo ad vnitatē cōmixt⁹ ē homo.
Joh. 10 Hinc ait: Prātem habeo ponēdi aīam meā
 et prātem habeo itē sumēdi eā. Nemo tol-
 let eā a me: s; ego pono eam a me itē sumo
 eā. Et hoc maxie mirati sūt: sicut euāgelium
 loquit: q; p̄sentes erāt: cū post illā vocē: i qua
 figurā pcti n̄i edidit: p̄tinuo tradidit spiritū
Joh. 19 Longa em̄ morte cruciabant ligno suspensi.
 Quā latronib⁹ vt itāz morerent: et de ligno aī
 sabbatū deponerent: crura cōfracta sunt. Il-
 le autē q; mortu⁹ inuentus est: miraculo fuit.
Mat. 15 Hoc etiā pilatū legimus fuisse miratū: cū ab
 ipō sepeliendū corpus dñi peteret. Ille itaq;
 deceptor: q; fuit homi mediator ad mortē: fal-
 soq; se opponit ad vitā: noīe purgatiōis p̄sa-
 cra et sacrificia sacrilega q̄bus supbi seducti
 tur: qz nec p̄cipitōne mortis n̄e h̄e potu-
 it: nec resurrectionē sue: simplā qdē suā mor-
 tē ad duplā n̄am potuit asserre. Simplā ve-
 ro resurrectionē in qua et sacramentū eēt re-
 nouatiōis n̄e: et ei⁹ q̄ in fine futura ē euigila-
 tiōis exemplū: nō vtiq; potuit. Ille p̄inde q;
 spū viuus carnē suā mortuā resuscitauit: ve-
 rus vite mediator illū spū mortuū et mortis
 mediatorē a spiritib⁹ in se credentium foras
 misit: vt nō regnaret intrinsec⁹: s; forinsecus
 oppugnaret: nec tñ expugnaret. Cur se ipse
 quoq; temptandū p̄buit: vt ad superandas
 etiā temptatiōes ei⁹ mediator eēt: nō solū p̄
 adiutor: v̄: vt etiā p̄ exemplū. At ille p̄imi-
 tus vbi p̄ oēs aditus ad interiora molēs irre-
 pere: expulsus ē: post baptisma in heremo cō-
 pleta omī temptatione illecebrosa: qz viuū
 spū: mortu⁹ spū nō inuasit: quoquo mō au-
 dius mortis būane cōuertit se ad faciendam
 mortē: quā potuit: et p̄missus ē in illud qd ex
 nobis mortale viu⁹ mediator acceperat. Et
 vbi potuit aliqd̄ facere: ibi ex omī p̄te deuict⁹
 est: et vsq; accepit exteri⁹ prātem dñice carnis
 occidende: inde interior ei⁹ prātem qua nos te-
 nebat occisa ē. Factū ē em̄ vt vincula pctōrū
 multoz; in multis mortib⁹ p̄ vni⁹ vniā mortē
 quā pctū nullū p̄cesserat: soluerent. Quam
 p̄pterea dñs p̄ nobis in debitas reddidit: vt
 nobis debita nō noceret. Regē em̄ iure culus
 q; p̄ratis exutus ē carne: s; ipse se exiit. Nam
 qui posset nō mori si nolleret: p̄culdubio qz vo-
 luit mortuus ē: et ideo p̄cipitatus et p̄ratis ex-
 poliauit: fiducialiter triūphās eas i semetip-
 so. A morte suā q̄ p̄ vno verissimo sacrificio
 p̄ nobis oblato: q̄ quid culparū erat v̄ nos

p̄cipat⁹ et p̄ratis ad lucēda supplicia iure de-
 tinebāt purgavit: aboleuit: extinxit: et suare
 resurrectione in nouā vitā nos p̄destinatos vo-
 cavit: vocatos iustificauit: iustificatos glorifi-
 ficauit. Ita diabolus hostem quē p̄sensionē
 seductū: tāq; iure integro possidebat: et ipse
 nulla corruptiōe carnis et sanguinis sepius:
 p̄ istā corpis mortalis fragilitatē: nimis ege-
 no et infirmo tanto supbioz: quāto velut diti-
 or et fortior: quasi p̄noso et erumoso dñiabit
 in morte carnis amisit. Quo em̄ cadentē nō
 secut⁹ impulit pctōrē: illuc descenditē p̄se-
 cut⁹ cōpulit redemptōrē. Sic in mortis p̄or-
 tio fili⁹ dei nobis fieri dignatus ē amic⁹: quo
 nō pueniendo meliorē senobis atq; maiore
 putabat inimicus. Dicit em̄ redemptor: n̄-
 Abaioz dilectionē nemo habet: q; vt animā
 suā ponat: p̄ amicis suis. Quocirca etiā ipso
 dñs se credebat diabolus supioz: in quantum
 illi dñs in passionib⁹ cessit: qz et de ipō intel-
 ctū est qd̄ in psalmo legit. Adiuisti cū pau-
 lomīn⁹ ab angelis: vt ab iniquo velut equo
 iure aduersum nos agēt: ipse occisus inno-
 cens eū iure equissimo suparet: atq; ita cap-
 tiuitatē p̄p̄ pctū factāz captiuaret: nosq; li-
 beraret a captiuitate p̄pter pctū iusta: suo
 iusto sanguine iniuste suo: mortis chirogra-
 phū delens et iustificandos redimēs pctōres
 hinc etiā diabol⁹ ad hec suos illudit: qd̄ se p̄
 sua sacra velut p̄gandis: et potius implicā-
 dis atq; mergendis: falsus mediator oppo-
 nit: q; supbis facillime p̄suadet irridere atq;
 cōtemnere mortē xp̄i: a qua ipse quāto ē alte-
 rior: tanto ab eis credit̄ sanctior: atq; diuini-
 or. Qui tñ apud eū paucissimi remāserūt: ag-
 noscentib⁹ gētib⁹: et pia h̄ūilitate bibētibus:
 pctū suū: eiusq; fiducia deserētib⁹ hostē suū:
 et p̄currentib⁹ ad redemptōrē suū. Hec itē
 diabol⁹ quō illo et insidiante et furete v̄raf ad
 salutē fidelīū suoz ex cellissima sapia dei: a
 ne supioz qd̄ ē iniriū spiritualis creature: vsq;
 ad finē inferiorē: qd̄ est mors corpis: p̄tendēs
 fortiter et disponēs oīa suauit. Attingit enim
 vbiq; p̄pter suā mundiciā: et nihil in q̄natum
 in eā in currit. A morte autē carnis alienodia-
 bolo v̄nde nimīū supbus incedit: mors alte-
 rius generis p̄parat in eterno igne tartari: q;
 nō solū cū terrenis: sed etiā cū aereis corp-
 bus excruciarī spūs possint. Supbi autē do-
 mines q̄bus xp̄s (qz mortu⁹ ē) viluit: vbi nos
 tam maguo p̄cio emit et istā mortē reddūt cū
 hoib⁹ p̄ditioni erūnose nature: que trahitur
 a p̄mo pctō: et in illā cū illo p̄cipitabunt. Quē
 p̄pterea xp̄s p̄pulerunt: quia eos in istā de-

Roma 8

Joh: 15

Ps 8

Eolo 2

Sap 8

Joh: 7

Quartus

iecit: quo p distantē naturā ipse nō cecidit: et quo ppter eos pingentē misericordiam ille descēdit: et tū se demonib⁹ esse meliores non dubitāt credere: eosq; maledictis oibus in seclari detestariq; nō cessant: quos certe alienos ab hui⁹ mortis passiōe nouerūt: ppter quaz xpm ptemūt. Nec sic volūt p̄siderare quaz fieri potuerit: vt in se manēs: nec p̄ seipm ex vlla pte mutabile dei verbū: p̄ inferioris tñ nature susceptionē aliqd inferius pati possz: qd̄ inuicidus demō (qz terrenū corp⁹ nō habet) pati nō possit. S; cū sint ip̄i demonib⁹ meliores: tñ qz carnē portāt: mox sic p̄t: quemadmodū demōes mori: q̄ eā nō portāt: nō vtiq; p̄t. Et cū de ritib⁹ sacrificioꝝ suoz multū p̄sumāt: q̄ se fallacib⁹ supbiq; sp̄itib⁹ imolare nō sentiūt. Aut si iā sentiūt aliqd sibi p̄des arbitran̄ p̄fidoꝝ et inuidioꝝ amicitia: quoz rū intentionis nullū negociū est: nisi impeditiō redit⁹ n̄i: nō intelligūt ne ip̄os quidē supbissimos sp̄s honorib⁹ sacrificioꝝ gaudere potuisse: nisi vni vero deo p̄ quo colū volunt: verū sacrificiū deberet.

De sacrificio p̄fecto et xō qd̄ ipse p̄ nob̄ saluatoꝝ effectus est. La. XIII

Esq; id posse rite offerri: nisi p̄ facerē detē sc̄m̄ et iustū: nec nisi ab eis accēptat qd̄ offerit: p̄ quib⁹ offerit: atq; id sine vitio sit: vt p̄ vitiosis mundandis possit offerri. Hoc certe oēs cupiūt: q̄ p̄ se offerri sacrificiū deo volūt. Quis ḡ tā iust⁹ et sc̄tū sacerdos: q̄ vnic⁹ fili⁹ dei nō q̄ opus haberet p̄ sacrificiū sua purgare pctā: nec originalia: nec ex hūana vita q̄ addunt? Et qd̄ tā p̄gruēter ab hoib⁹ sumeret qd̄ p̄ eis offerret: q̄ humana caro? Et qd̄ tā aptū huic imolatiōi: q̄ caro mortaliū: q̄ sine vlla cōtagiōe carnalis p̄cupiscētie: caro nata in vtero et ex vtero virginali? Et qd̄ tā ḡte offerri et suscipi posset: q̄ caro sacrificij n̄i: corp⁹ effectū sacerdoti n̄i. Et qm̄ q̄ttuoꝝ p̄siderāt in om̄i sacrificio: cui offerat: a quo offerat: qd̄ offerat: p̄ quib⁹ offerat: idē ipse vnus verusq; mediator: p̄ sacrificiū pacis recōcilians nos deo: vnum cū illo maneret cui offerebat: vñū in se faceret p̄ quib⁹ offererebat: vñū ipse esset qui offerebat: et quod offerebat.

De his q̄ sibi purgationē de virtute propria pollicentur. La. XV

Una autē quidā q̄ se putāt ad p̄tēplā dū deū: et inherendū deo virtute p̄p̄a posse purgari: q̄s ip̄a supbia maxime

maculat. Nullū em̄ vitium ē cui magi diuina lege resistit: et in qd̄ magi accipiat dñandi ius ille supbissim⁹ sp̄s: ad ima mediator: ad summa itercluso: nisi occulte insidiās alia via deuitet: aut p̄ plm̄ deficiēt: qd̄ interpretat̄ amalech: a pte seuiēs: et ad terrā p̄missiōis repugnādo trāstū negās: p̄ crucē dñi q̄ moysi manib⁹ extēsis p̄figurata sup̄c̄. Hinc em̄ sibi purgationē isti virtute p̄p̄ia pollicēt: q̄ nō nulli eoz potuerūt acie mētis vltra oēm creaturā transmittere: et lucē incōmutabilis veritatis q̄tulaciōis ex pte cōtingere: qd̄ xp̄ianos multos ex fide interim sola viuētes: nō dñū potuisse deridēt. S; qd̄ p̄dest supbiēt: et ob hoc erubescēt lignū p̄scēdere: de lōginquo p̄spicere patriā trāsmarinā. Aut qd̄ obest humilide tāto interuallo nō eā videre: i illo ligno ad eā venienti: a quo dedignat̄ ille portari.

Sapientes mūdi nec resurrectionis vitate cognoscere: nec futuroꝝ ordinē scire potuisse: q̄uis et ip̄i vaticinia habere videantur.

Capitū. XVI

Teriā resurrectionē carnis nos credere rep̄hēdūt: sibiq; poti⁹ etiam de his reb⁹ credi volūt. Quasi vero q̄a p̄cellam incōmutabilēq; subam: p̄ illa q̄ facta sunt intelligere potuerūt: p̄pterea de cōuersione rerū mutabiliū: aut de p̄tēto seculozū ordine p̄sulēdi sint. Hūquid em̄ qz verissime disputāt: et documētis certissimis p̄suadent: eternis rationib⁹ oia t̄palia fieri: p̄pterea potuerūt in ip̄is rationib⁹ p̄spicere: vel ex ip̄is colligere q̄ sint aīaliū genera: q̄ semia singuloz in exordijs: q̄ mod⁹ i incremētis: q̄ nūeri p̄ceptus: portus: p̄tates: p̄ occasus: q̄ motus in appetēdis q̄ sc̄m̄ naturā sūt: fugiēdis q̄ cōtrarijs: Hōne ista oia: nō p̄ illā incōmutabile sapiam: p̄ locoꝝ ac tempoꝝ historiaz quesierūt: et ab aliis expta atq; p̄sc̄pta crediderūt. Quo min⁹ mirandū ē: nullo mō eos potuisse p̄lixioꝝ seculoz seriem vestigare: et q̄ndaz metā hui⁹ excursus: q̄ tanq̄ fluuiō genis decurrithūanū: atq; inde p̄uersionē ad suū cuiq; debitū terminū. Ista em̄ nec historici scribere potuerūt lōge futura et a nullo expta atq; narrata: nec isti p̄bi ceteris meliores in illis sūmis eternisq; rationib⁹ intellectua lia p̄tēplati sunt. Alioqn̄ nō eiusdē generis p̄terita q̄ potuerūt historice inq̄rere: sed potius et futura p̄noscere. Qd̄ q̄ potuerūt: ab eis vates: a n̄is p̄p̄be appellati sunt.

Unde apud impios possint quedā futura p̄sc̄iri. Cap. XVII

Libet

q. **Quoniam** et prophetarum nomen non omnino alienum est a falsis eorum. Sed plurimum interest: ut ex pimento preteritorum futura conciliantur. Sicut medici multa providendo: etiam istis mandaverunt: qui ipsi ex parte non avertunt. Sicut de nigris agricolis vel etiam nautis multa provident. Talia enim si ex longis intervallis tempore fiant: divinationes putant. An vero iam ventura precesserint: et longe visa venientia nunciant: pro acuto sensu videtur: quod cum faciunt aere preteritis divinare credunt. **Tamen** si quis de mortis vice aliquam longe videat venientem: et prime in campo habitantibus animam nunciet. An ab angelis sanctis quibus ea de parte dei: sapienter suam indicat ubi et futura et preterita stant: vel quibusdam pronunciantibus hominibus: vel ab eis audita: rursus ad alios homines transmittant. An ipsorum hominum quorundam mentes instantium euehant spiritus sanctus: ut non per angelos: sed per ipsos futurorum instantes causas: in ipsa summa re: arce respiciant. Audiunt enim ista et aere preteritis: siue angelis ea nunciantibus: siue hominibus: et tamen audiunt quantum opus est ille iudicat: cui subiecta sunt omnia. **Ab** multa etiam predicantur instinctu quodam impulsu spiritus nescientium: sic caiphas nesciuit quod dixit: sed cum esset pontifex prophetauit. Ergo de successione seculorum: et de resurrectione mortuorum: per hos nec illos consulere debemus quod creatoris eternitatem (in quo vivimus movemur et sumus) quantum potuerunt intellexerunt. **Quia** peccata que facta sunt cognoscetes dei: non sicut deum glorificaverunt: aut gratias egerunt: sed dicentes se esse sapientes: stulti facti sunt. **Et** cum idonei non essent: in eternitatem spiritualis incommutabilisque natura acie mentis tantumstanter insigere ut in ipsa sapientia auditoris atque rectoris universitatis videret volumina seculorum: que ibi iam essent et scripte essent. **Iste** autem futura essent: ut non essent: atque ut ibi videret quersiones in melius: non solum animarum: sed etiam corporum humanorum usque ad sui modi perfectionem. **Unde** que adhiberi videnda nullo modo essent idonei: ne ad illud quod digne habiti sunt: ut eis ista perfectos angelos nunciarent: siue forissecus per sensus corporis: siue interioribus revelat: omnibus in suis expressis: sicut per istos nostris vera pietate predictis: hec demonstrata sunt: que predicantes: vel per prophetas signis: vel de primis rebus ita ut predicarent: facti fide facientes: auctoritate cui de longe futuris usque in seculi fine crederet: hinc meruerunt. **Preteritis** autem aere superbe atque fallaces: etiam si quid de societate et civitate sanctorum: et de vero mediatore a sanctis et prophetis: vel angelis audita per suos vates dixisse repiunt: id egerunt ut per hec aliena vera etiam fideles dei si possent ad sua falsa traderent. **De** autem

Job 11
Act 17
Roma 1

per nescientes id egerit: ut veritas undique resonaret fidelibus in adiutorium: impius in testimonium.

De fide qua credimus temporalis gesta: et veritate que reddet eterna. **La. XVIII**

Quia igitur ad eterna capescenda idonei non eram: fordesque peccatorum nos supergras uabatur temporalium rerum amore contracte: et de propagine mortalitatis tanquam naturalis molite: purgandi eram. **Purgari** autem ut prepareremur eternum: non nisi per temporalia possemus: quilibet iam pretempore tenebamur. **Sanitas** enim a morbo plurimum distat: sed medici curatio nisi morbo congruat: non produci sanitate. **In** utilia temporalia decipiunt egrosos: utilia temporalia suscipiunt sanandos et traiciunt ad eterna sanatos. **Ab**ens autem rationalis sicut purgata contemplationem debet rebus eternis: sic purganda temporalibus fide. **Dixit** quidam et illos quod quondam apostolos sapientes habitos sunt. **Quantum** ad id quod omnium est eternitas valet: tamen ad fidem veritas. **Et** perfectio est vera finis. **Quod** enim nos temporale dicimus: hoc ille quod est: tamen appellavit. **Et** quod genere etiam am nos sumus: non tamen finem corporis: sed etiam finem animi mutabilitate. **Non** enim proprie vocat eternum quod aliquando ex parte mutat. **In** quantum igitur mutabiles sumus: instantium ab eternitate distamus. **Pro** mittit autem nobis vita eterna per veritatem: a cuius perspicuitate rursus tantum distat fides nostra quantum ab eternitate mortalitas. **Unde** que adhibentur fide rebus temporaliter gestis propter nos: et per ipsum mundamur: ut cum ad spiritum venerimus: que ad dei iocunditatem succedit fidei veritas: ita mortalitati succedat eternitas. **Quapropter** quoniam si des non a fiet veritas: cum ad id quod nobis credendum promittit: pervenerimus. **Promittit** autem nobis vita eterna: et dixit veritas: non quod fiet sicut futura est fides nostra: sed quod spiritus est veritas: quod ibi est eternitas. **Dixit** que veritas: hec est autem vita eterna: ut cognoscatur te vultu vixit deum: et quem misisti iesum christum. **Unde** fides nostra videndo fiet veritas: tunc mortalitatem nostram commutatam tenebit eternitas. **Quod** donec fiat: et ut fiat: quod rebus ortis ac commodam quod dicitur credulitatis: sicut in eternis speramus veritatem contemplationis: ne fides mortalitatis vite dissonaret a veritate eterne vite. **Quia** ipsa veritas per se coeterna de terra orta filii dei sic venit ut fieret filii hominis: et ipse in se exciperet fidem nostram: qua nos produceret ad veritatem suam: qui sic suscepit mortalitatem nostram: ut non amitteret eternitatem suam. **Quantum** enim ad id quod ortus est eternitas valet: tantum ad fidem veritas. **Ita** que nos purgari oportebat: ut ille nobis fieret ortus quod maneret eternus: ne alter nobis

Job 17
Ps 84

Quartus

esser in fide: alter in veritate. Hec ab eo qz or-
ti sum^o ad eterna trāsire posse: nisi eterno
portū nrm nobis sociato: ad eternitatē ipsius
traiceremur. Hūc itaqz illuc quodā mō secu-
ta est fides nra quo ascendit in quē credim^o:
ortus: motus: resuscitatus: assumptus: hōy qz
tuor: duo priora noueram^o in nobis. Scim^o
enī homines z orti z mori. Duo autē reliqua
id est resuscitari z assumi: iuste in nobis futu-
ra speram^o qz in illo facta credidim^o. Itaqz i
illo qz: id qd ortū erat trāsijt ad eternitatē z
transiturū ē nrm: cū fides puenerit ad ve-
ritatē. Itā enī credentib^o vt in vbo fidei ma-
nerent: z inde ad veritatē: ac p b ad eterna
tē pducti a morte liberarēt: ita loquit. Si mās
seritis in vbo meo: vere discipuli mei eritis.
Et qsi qrerent: q fructus: secut^o ait. Et cogno-
sceris veritatē. Rursus qsi dicerēt. Quid p-
dest mortalib^o veritas? Et veritas inqt libe-
rabit vos. Qsi: nisi a morte: a corruptione: a
mutabilitate: Veritas qpe imortalis: incor-
rupta: incommutabilitas pmanet. Vera autē
immortalitas: vera incorruptibilitas: vera in-
commutabilitas: ipsa est eternitas.

De missione filij dei qua in forma fui mi-
nor factus ē pfe: cuz in forma dei pfi pmane-
ret equalis. La. XIX

Ecce ad qd missus ē filius dei: imo vō
e ecce qd ē missus esse filius dei. Que-
cunqz ppter faciendā fidē q munda
remur ad ptemplandā veritatē in reb^o oris
ab eternitate patris: z ad eternitatē relatis
tpaliter gesta sunt: aut testimonia missionis
hui^o fuerūt: aut ipsa missio filij dei. Sed testi-
monia quedā venturū pnunciauerūt: qdam
venisse testata sunt. Factus qpe creaturā p
quē facta est ois creatura: oem creaturam te-
stē habere optebat. Nisi enī multis missis p-
dicaret vnus: nō multis dimissis teneret vn^o
Et nisi talia eēt testimonia q paruis magna
esse viderent: nō crederet ille ira magn^o: vt
magnos faceret magn^o: qz ad puos missus ē
paruus. Incompabiliter enī maiora filij dei
facta sunt celū z terra: z oia q in eis sunt: qā
oia p ipm facta sunt: q signa z portēta que in
eis testimoniū pruperūt. Sed tñ hōies vt b
magna p eū facta parui crederēt: illa parua
tanqz magna tremuerunt. Cū g venit pleni-
tudo tpsis: misit de^o filiū suū: factū ex muliere
factū sub lege: vsqz adeo parū vt factū: eo
itaqz missus q factū. Si g maior mittit mino-
rē: fatemur z nos factū minorē: z in tñ mino-
rē inquantū factū: z intantū factū in qtum

missum. Misit enī filiū suū factū ex muliere
per quē tamē qz facta sunt oia: nō solū pūsqz
factus mitteret: sed pūsqz eēt oia: eundem
mittēti pntemur equalē: quē dicimus missus
minorē. Quō g asi istā plenitudinē tpsis: qua
cū mitti optebat: priusqz missus esset videri
a patrib^o potuit: cum eis angelica quedā vi-
sa demonstrarent: qn nec iā missus: sic equalē
pfi videbat. Qsi enī dicit philippo: a quo vti-
qz sicut a ceteris: z ab ipis a quib^o crucifixus
est in carne videbat. Tāto tpe vobiscū suet
nō cognouistis me. Philipe q me vider: vi-
det z psem: nisi qz videbat z nō videbat. Vi-
debat sic missus fact^o fuerat: nō videbat sic
p eū oia facta erāt. Aut vñ etiā illud dicit.
Qui habet mādata mea z seruat ea: ipse ē q
diligat me: z qui diligit me: diliget a pfe meo
et ego diligā eū z manifestabo ei meipm. Cū
esset manifest^o aī oculos hōim: nisi qz carnē
qd verbū in plenitudine tpsis factū erat susci-
piendā nre fidei porrigebat. Hm autē verbū
p qd oia facta erāt purgate p fidē menti con-
templandū in eternitate seruabat.

Non esse contra equalitatē patris z filij
etiā fm coeternā pfi diuinitatē intelligat fil-
lius missus. La. XX

Itā fm hoc missus a pfe filius dicitur:
tur: qz ille pater est: ille filius: nullo
mō impedit vt credamus: eqlem pa-
tri esse filiū z cōsubstantialē z coeternū: z ta-
men a patre missum filiū. Nō qz ille maior ē:
ille minor: sed qz ille pater: ille filius. Ille ge-
nitor: ille genit^o. Ille a quo ē qui mittit: ille q
est ab eo q mittit. Fili^o enī a pfe ē: non p a fi-
lio. Scdm hoc iā pōt intelligi: nō tñ ideo dici
missus fili^o: quia verbū caro factū est: s ideo
missus vt verbū caro fieret: z p presentia cor-
poralē illa q scripta sunt oparet. id est vt non
tñ homo missus intelligat qd verbū factū ē:
sed z verbū missus vt homo fieret: qz non fm
imparē potestatē vel substantiā vel aliqd qd
deo pfi nō sit equalē missus ē: sed fm id qd fi-
lius a patre est: nō pater a filio. Verbū enī
patris est filius: qd z sapientia eius dicitur.
Quid g mirū si mittit: nō qz inequalis ē pa-
tri: sed qz est manatio quedā claritatis omni-
potentis dei sincera: Ibi autē qd manat: z de
quo manat vnus eiusdemqz substantie est.
Hec enī sicut aqua de foramine terre aut la-
pidis manat: sed sicut lux de luce. Itaqz quod
dictū est. Landoz ē enī lucis eterne: quid ali-
ud dictū ē: qz lux ē lucis eterne: Landoz qpe

Liber

lucis: qd nisi lux e? Et ideo coeterna luci: de qua lux est. Adhuc aut dicitur: cado: lucis: qd lux lucis: ne obscurior: putaret ista que manar: qd illa de qua manar. Lu em audif cado: ei e ista: facilius e vt phic lucere illa: qd hec mino lucere credat. Sed q: cauendu no erat ne minor lux illa putaret q ista: genuit. Hoc em nullus vnq heretic ausus e dicere: nec credendu e aliqne ausuz. Illi cogitationi occurrir scriptura q possit videri obscurior: lux ista que manar: qd illa de q manar. Quas suspitione tulit cu ait. Lador e illi: id e lucis eterne: atqz ita ondit equali. Si em h minor e: obscuritas illi e no candor illi. Si aut maior e no ex ea manar. No em vinceret de q genita est. Quia q ex illa manar: non e maior q illa. Quia vo no obscuritas illi s candor illius e no est minor: equalis e ergo. Neqz h mouere debet: q: dicta e manatio quedā claritat omni potētis dei sincera: tanqz ipa no sit omnipo tens: s oipotentis manatio. Adhuc em de illa dicit. Et cu sit vna: oia pot. Quis e aut oipo tens: nisi q oia pot? Ab illo itaqz mittit: a quo emanar. Sic em t ab illo perit: q amabat eaz et desiderabat ea. Emitte inqt illa de sanctis celis tuis: t mitte illa a sede magnitudis tue vt mecū sit: t mecū laborez: id e doceat me laborare ne laborez. Labores em eius: virtutes sunt. Sz aliter mittit vt sit cu hoie: alit missa est vt ipa sit ho. In aias em scias se trāssert: atqz amicos dei t pphas pstituit: sicut etiam implet factos angelos t oia talib mīsterijs pgrua p eos opat. Lum aut venit plenitudo rps missa e: non vt implet angelos: nec vt esset angel: nisi inqtū p silū pris anūciabat qd t ipius erat. Nec vt eēt cu hoib: aut i hoimib. Hoc em t antea in p fib t pphetis: sed vt ipi verbū caro fieret: id e ho fieret: in quo futuro reuelato sacramēto etiā eoz sapi entia atqz scōz salus eēt: q priusqz ipe de vir gine naceret: de mlierib nati sunt: t in q fa cto atqz pdicato sal sit oim credentiū: sperā tiū: diligentiū. Hoc em magnū pietatis e sacra mentū: qd manifestū e in carne: iustificatū e in spū: appuit angel: pdicatū e in gētib: cre ditū e in mundo: assumptū e in glia. Ab illo q mittit dei vbi: cui e vbi. Ab illo mittit de q natū e. Adhuc q genuit: mittit qd genitū est. Et tūc vnicuiqz mittit: cu a quoqz cognoscit atqz picipit qstū cognosci t picipi pot. p captu vel proficiētis in deū: vel pfecte in deo aiera tional. No ge oipo q de pte nat e: missus e fil. Sz vleo q appuit huic mūdo vbi caro factū. Un die. Exiit a pte t veni i hūc mūdū

Uleo q ex tpe cuiusqz mēte picipit: sic dictū est. Adhuc illa vt mecū sit: t mecū laborez. Sap-9 Qd gnarū e ab eterno: eternū e. Lador e em lucis etne. Qd aut mittit ex tpe: a quoqz co: Ibid-7 gnoscit. Sz cu in carne manifestat e fili dei 1. Th-3 in hūc mūdū missus e in plenitudine tps: fa: Gal-4 ct ex seia. Quia em in sapia dei no poterat 1. Cor-1 mūd cognoscere p sapiaz deū: qm lux lucz tenebras: t tenebre ea no cōphēderūt: placu Job-1 it deo p stulticiā pdicatiōis saluos credentes 1. Cor-1 facere: t vbi caro fieret t hitaret in nob. Lā Job-1 aut ex tpe cuiusqz puect mēte picipit: mitti qd e: s no in hūc mūdū. Neqz em sensibili ter appet. i. corpēis sensib psto e. Quia nos fm qd mēte aliqd eternū qstū possum capi mus: no in h mūdo sum. Et oim iustoz spūs etiā adhuc in hac carne viuentiū: inqtū diui na sapiūt: no sit in h mūdo. Sz p ch ex tpe a quoqz cognoscit: no d: missus. No em habet de q missus sit: aut ex q pcedat. Sapia qpe dicit. Ego ex ore altissimi pdiui. Et de spūsan Eccl-24 cto d: a pte pcedit: p vo a nullo. Sicut q p genuit: fili genit e. ita p missit: fil missus e Sz quē admodū q genuit t q genit e: ita t q missit t q missus e vni sunt: qz p t fil vnum sunt. Ita etiā spū sanctū vniū cū eis e: qz h tria vniū sūt. Sicut em natū eē filio a pte eē: ita mitti e filio cognosci q ab illo sit: t sic spūsan cto donū dei esse est a patre pcedere: ita mit ti e cognosci q ab illo pcedat. Nec possum dicere q spūsanct: t a filio non pcedat. Ne qz em frustra idē spūs: t pris t filij spūs dicit. Nec video qd aliud significare voluerit: cu3 sufflans in facie discipuloz ait. Accipite spū sanctū. Neqz em stat ille corpore: cu3 sensu corp aliter tangendi pcedēs ex corpē substa tia spūsancti fuit: s demonstratio cogruā si gnificatiōe: no tū a patre: sed a filio pcede re spūsanctū. Quis em dementissim dixe rit: aliū fuisse spū quē sufflans dedit: t aliū quem post ascensionē suam misit. Unus em spūs: est spiritus dei: spiritus patris t filij: spi ritus sanctus qui operatur omnia in omib. Sed q bis datus est: dispensatio certe signifi 1. Cor-12 cationis fuit: de qua suo loco quantuz domi nus dederit differemus. Quod ergo dñs ait. Quem ego mittā vobis a patre: ostendit spi ritū patris t filij: qz etiam cū dixisset: quē mit tet pater: addidit: in nomine meo: no tū dicit: quem mittet pater a me: quē admodū dixit: quē ego mittā vobis a patre: videlicz ostē dens q totius diuinitatis: vel si melius dicit deitatis: picipiū pater est. Qui ergo ex pte procedit t filio: ad eū refert a q nat est fil.

Sap-7

Ibid-7

Ibid-7

Ibid-9

Ibid-7

1. Gal-4

1. Th-3

Job-16

Sap-9

Ibid-7

1. Th-3

Gal-4

1. Cor-1

Job-1

1. Cor-1

Job-1

Eccl-24

Job-20

1. Cor-12

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Job-15

Quartus

Job. 7 Et qd dicit euangelista. Spūs nōdū erat datus: qz iesus nōdū erat clarificatus: quō itel ligit nisi qz certa illa spūs sancti datio vel missio post clarificationē xpī futura erat qualis nūq̄ antea fuerat. Neqz em̄ antea nulla erat sed talis non fuerat. Si em̄ antea spūs sanctus nō dabat̄ quo impleri pphete locuti sunt: cū apte sc̄ptura dicat: et multis locis oñdat spiri tus crō eos locutos fuisse: cū et de Jobe bapti sta dicit̄ sit: spūs sancto replebit̄ is in die ab vte ro m̄s̄is sue: et spūs sancto replet̄ Zacharias in: uenit̄ pater ei: et de illo talia diceret. Spūs sancto maria: ut talia d̄ dño quē gestabat vte ro p̄dicaret. spūs sancto Simeon et Anna: ut ma gnitudinē xpī puuli agnosceret. Quō ḡ spūs nōdū erat datus: q̄a iesus nōdū erat clarifi catus: nisi qz illa datio: vel donatio: vel missio spūs sancti: habitura erat quāsdā pprietatē suaz in ip̄o aduentu: qualis antea nunq̄ fuit. Huius q̄ em̄ legim̄: linguis quas nō nouerūt homi nes locutos veniēte in se spūs sancto: sicut tūc fa ctū est: cū opteret ei aduentū signis sensibi libus demonstrari: ut oñderet̄ totū orbē terra rū atqz oēs gentes in linguis varijs constitu tas: credituras in xp̄m p donū spūs sancti: ut impleret̄ qd in psalmo canit̄. Nō sunt loque le neqz sermōes quoz nō audiant̄ voces eo rū. In omnē terrā exiit̄ sonus eoz: et in fines orbis terre v̄ba eoz. Verbo itaqz dei ad vni tatē p̄sone copulatus: et quodā mō cōmixtus est hō: cū veniente plenitudine t̄p̄is missus est in hunc mundū: fact̄ ex femina filius dei ut eēt et filius hoīs p̄pter filios hoīm. Hāc p̄ sonā angelica natura figurare antea potuit ut p̄nunciaret: nō exp̄meret ut ip̄a esset.

De sensibili demonstratiōe spūs sancti et de co eternitate trinitatis. La. XXI

Act. 2 d sancti: siue p columbe spēm: siue per linguas igneas: cū ei subam patri

et filio cōeternā: pariterqz incōmutabilē sub dita et seruiens creatura t̄p̄alib⁹ moribus et formis oñderet: cū ad ei⁹ p̄sone vnitatē sicut caro qd v̄bū factū ē nō copularet̄: nō audeo dicere nihil tale factū eē antea. Sed plane si denter dixerim: p̄fem et filiū et spūs sanctū vniū eiusdēqz sube: deū creatorē: trinitatē: om̄ipotentē inseparabiliter opari: sed ita nō posse per lōge imparē maximeqz corporeā creaturā in separabiliter demonstrari: sicut p voces n̄fas q̄ vtiqz corp̄aliter sonāt: non p̄t pater et fili⁹ et spūs sanctus: nisi suis et pprijs interuallis tēpō rū certa sepatiōe distinctio: q̄ siue cuiusqz vo cabuli syllabe occupāt nomīari. In sua q̄ppe

suba qua sunt tria vni sunt: pater et filius et spūs sanctus: nullo t̄p̄ali motu sup omnē creatū rā idipm sine vllis interuallis tēpōz vello coz et sil vni atqz idē ab eternitate in eterni tate: tanq̄ ip̄a eternitas que sine veritate et caritate nō est. In meis autē vocibus sepati sunt pater et filius et spūs sanctus: nec sil dici po tuerūt: et in lris visibilib⁹ sua sepatim locoz spacia tenuerūt. Et quēadmodū cū memo riā meam: et intellectū: et voluntatē nomino: singula quidē nomia ad res singulas referā tur: sed tū ab omib⁹ trib⁹ singula facta sunt. Nullū em̄ hōz triū nomini est: qd non et me moria et intellectus et volūtas mea sil opata sint. Ita trinitas sil opata est: et vocem p̄f̄is: et carnē filij: et colūbā spūs sancti: cū ad p̄sonas sin gulas hec singula referant. Quia similitudine vtiqz cognoscit̄: inseparabilē in seipam trinita tē p visibilib⁹ creature spēm separabiliter demō strari: et inseparabilē trinitatis opationē: etiam in singulis esse rebus: q̄ vel ad p̄fem: vel ad filiū: vel ad spūs sanctū demonstrandū p̄p̄ie p tinere dicūt. Si ergo a me querit̄: quō sacre sint: vel voces vel sensibiles forme atqz spēs ante incarnationē verbi dei que hoc futurū p̄figurarent: per angelos ea deū opatur esse respondeo: qd etiā scripturaz sanctaz testi monijs q̄rum existimo satis ostendi. Si aut querit̄ ip̄a incarnatio quomō facta sit ipsum verbū dei: dico carnē factum: id est hoīem fa ctū: nō tamen in hoc qd factū est p̄uersuz atqz mutatu: ita sane factū: ut ibi sit non tantū verbū dei: et hominis caro: sed etiā rōnal ho minis anima: atqz hoc totū et de⁹ dicat̄ p̄pter deū et hō p̄pter hoīem. Qd si difficile intelli git̄: meō fide purget̄: magis magisqz abstinē do a peccatis: et bene opando et orando cum gemitu desiderioz sanctorz: ut p̄ diuinū adiu torium p̄ficiendo: et intelligat: et amet. Si autē querit̄ post incarnationē verbi: quomō facta sit vel vox patris vel species corporealis qua spūs sanctus demonstratus est: p crea turam quidem facta ista non dubito: s̄ vtruz tantū modo corporeā atqz sensibilem: an ad hibitu spiritu etiam rationali vel intellectua li. Hoc em̄ quibusdam placuit appellare: qd greci dicunt: id est intellectuāle: non quidez ad vnitatem p̄sone. Quis enim hoc dixerit: ut quicquid illud est creature per quod sonu it vox patris: ita sit deus pater: aut quicquid illud ē creature in quo p columbe speciem vel p igneas linguas spiritus sanctus demonstra tus est: ita sit spūs sanctus: sicut est dei fili⁹ hō ille qui d̄ virgine factus est: sed tantū mō ad

Job. 1

Act. 13

Liber

ministeriū pagende significationis: sic oportuisse de^o iudicauit: an aliqd aliud intelligendū sit: inuenire difficile ē: et temere affirmare nō expedit. Quō tñ ista sine rōnali vel intellectuāli creatura potuerūt fieri: non video. Regs adhuc loc^o ē explicare: cur ita sentiam q̄tū vires dñs dederit. Prius em̄ sūt discutienda et refellēda hereticorū argumēta: q̄ non ex diuinis libris: sed ex rationib^o suis p̄ferūt quib^o se vehemēter cogere arbitran̄ testio nia sc̄pturaz q̄ de p̄fe et filio et sp̄sctō sūt: ita eē intelligēda vt ip̄i volūt. Nūc aut̄ nō iō mīnorē filiū q̄ missus ē a p̄fe: nec ideo minores sp̄sctū q̄ et p̄f eū misit et fili^o: sufficiēter q̄tū arbitro: demonstratū ē. Siue em̄ p̄pter visibilit̄ creaturā: siue pot̄ p̄pter p̄ncipiū cōmēdationē: nō p̄pter ineq̄litatē vel imparitatē vel dissimilitudinē subst̄tie in sc̄pturis hec posita intelligunt̄: q̄ etiā si voluisset de^o p̄f p̄ subiectā creaturā visibilit̄ appere: absurdissime tñ aut a filio quē genuit: aut sp̄sctō q̄ de illo p̄cedit: missus diceret̄. Iste igit̄ sit huius voluminis mod^o: deinceps in ceteris adiuuante dño: illa hereticorū verfutissima argumēta qualia sint: et quē admodum redarguantur videbimus.

Explicit liber quartus

Incipiūt capitula libri quinti

- i **Q**uod modeste ac sobrie debz hō cui etiā sue mentis natura explicabilis est de dei substantia cogitare.
- ii **D**e incommutabili eētia qd sol^o dñs ē
- iii **L**ōtra arrianorū argumētationē an i deo vni geniti et geniti appellatō substantiarū indicet diuersitatem
- iiii **D**e accidentib^o: siue sepabilib^o: siue inseparabilib^o q̄ in deo: quia mutabilis non est. eē nō possunt.
- v **Q**ue in deo ad aliqd dicunt̄: nō fm̄ subst̄tiā dici: nec tñ esse accidētia: sed relatiua incommutabilia
- vi **A**n i genit^o qd p̄f d̄: possit inf̄ illa accipi q̄ ad seipm̄ et subalī dicuntur.
- vii **Q**uid in quibusq̄ locutionib^o valeat negatiua p̄ricula q̄ aliqd non qd sit sed quid nō sit ostēdit.
- viii **Q**uod in trinitate deitatis quicqd ad se dicit̄: vna queq̄ p̄sona indifferens atq̄ cōmune sit: et vnā significet atq̄ eandem substantiam.
- ix **Q**ua necessitate tres p̄sone in trinitate dicuntur.

- x **D**e dñi magnitudine cui^o p̄cipatiōe magna sunt: quecūq̄ sunt magna.
- xi **R**elatiue non subst̄tialiter dici quicqd vel pater: aut filius: aut sp̄sctus p̄prie nominat̄.
- xii **D**e relatiuis que referri ad inuicem nequeunt: cū tamē relatiua sint
- xiii **T**rinitatē deū nō tria p̄ncipia: s̄ vnū esse p̄ncipiū: q̄ et pater: et filius: et spiritus sanct^o: vnus creator ē: sicut vnus deus est.
- xiiii **Q**uod in trinitate t̄p̄ ad filiū p̄ncipiū sit: et pater et filius ad sp̄sctum.
- xv **Q**uod in sp̄scto etiaz anteq̄ dare possit doni nomē intelligi: vt ei semper nō aliō fuerit donū eē q̄ ipm̄ eē
- xvi **D**e appellatiōib^o relatiuis: q̄ non ad deū: sed ad creaturā referenda sūt: qm̄ deo nihil accidit

Incipit liber quintus.

Quod modeste ac sobrie debet hō cui etiā sue mentis natura inexplicabilis ē: de dei substantia cogitare **Ca. I**

Inciā exordiens ea dicere q̄ dici vt cogitant̄ v̄l ab homie aliq̄ v̄l certe a nob nō oīno possunt: q̄uis et ipa n̄ra cogitatō cū de dei trinitate cogitam^o: lōge se illi de quo cogitat: imparē sentiat: neq̄ vt eū capiat: s̄ vt sc̄ptū ē: etiā a tātis quā- **1. Cor. 15**
tus paul^o ap̄ls b̄ erat: p̄ speculū et i enigmate videat̄. Prīmū ab ipō dño n̄o de q̄ sp̄ cogitare debem^o: et de q̄ digne cogitare nō possum^o cui laudādo reddenda est om̄i t̄pe b̄dictio: et cui enūciādo nulla cōpetit dicitio: et adiutorii ad intelligēda atq̄ explicāda q̄ intendo: veniā p̄co: sicubi offendo. **A**d h̄mō: sum em̄: nō solū volūtatis: verū etiā infirmitatis mee **A**b his etiā q̄ ista lecturi sunt: vt ignoscāt p̄to: vbi me magis voluisse q̄ potuisse dicere aduerterint: qd vel ip̄i meli^o intelligūt: v̄l p̄pter mei eloquiū difficultatē nō intelligūt: sicut ego eis ignosco vbi p̄pter suā tarditatē intelligere nō p̄nt. **F**acili^o em̄ nobis inuicē ignoscim^o: si nouerim^o: aut certe credēdo firmū tenuerim^o: ea q̄ de natura incommutabili et inuisibili: sūmeq̄ viuēte ac sibi sufficēte dicunt̄ non ex cōsuetudine visibilitū atq̄ mutabilitū et mortaliū vel egenaz rerū esse merenda **S**ed cū in his etiā q̄ nostris cōpalibus adiacent sensib^o: vel q̄ nos ip̄i in interiorē hōmine sumus: sciētia cōmp̄hendendis labore